ANBEFALT BRUK AV FELLES AKSJONSSTØTTE

HVORDAN BENYTTE VERKTØYET MEST MULIG EFFEKTIVT

OBS: Dette dokumentet er et levende dokument som vil bli oppdatert etter hvert som vi gjør oss nye erfaringer med bruk av FAKS.

Den siste versjonen av dokumentet vil du alltid finne på Hovedredningssentralens nettsider:
https://www.hovedredningssentralen.no/dokumenter/

1. Innledning og formål

Dokumentet er en samling anbefalinger for hvordan man kan benytte verktøyet på best mulig måte. Anbefalingene er utarbeidet på bakgrunn av erfaringer fra pilotdistriktet, samt prosjektets operative ekspertgruppe, og oppdatert i forbindelse med revidering av *Veileder for søk etter savnet person på land* i 2026.

2. Anbefalinger

2.1. Plassering av KO og plan for dekningsutfall

FAKS er et digitalt verktøy som krever at man har dekning. Man må derfor ha dette som en av kriteriene når man velger plassering av KO.

Man må derfor også alltid ha en plan for hva man gjør dersom man mister dekningen. Dette betyr at man alltid bør ha utstyr til å drifte et manuelt KO tilgjengelig.

Mannskapene ute i felt må fortsatt ha kunnskap om kart og kompass slik at det kan benyttes ved behov.

Dersom søket gjennomføres i områder uten dekning, er det viktig at mannskapene laster ned kartet over området de skal søke, slik at de har dette tilgjengelig selv når de mister dekningen.

Dette er også spesifisert i hovedredningssentralens *Retningslinjer for bruk av Felles Aksjonsstøtteverktøy* pkt. 6:
«*Den grunnleggende kunnskap om bruk av andre løsninger, herunder kompetanse i analoge verktøy slik som kart og kompass, må vedlikeholdes. Bortfall av digitale løsninger kan forekomme. Det er et krav til alle brukere av dette verktøyet at en har umiddelbar tilgang til alternative løsninger for gjennomføring av redningsaksjoner både i felt og i operasjonsplanleggingen.*»

2.2. Samarbeid internt i KO

Avklaring og fordeling av roller

Veileder for søk etter savnet person på land beskriver hvilke funksjoner man må ha i et KO. Disse rollene speiles også i hvilke roller det er mulig å ta i FAKS. Det er viktig at rollen avklares på en god måte i oppstart av søket.

Muntlig dialog

Det er viktig med muntlig dialog og muntlig overlevering av all info innad i KO, og ikke forvente at alt står i verktøyet eller at alle leser seg opp der.

Dette gjelder spesielt ved mannskapsbytte i KO. Det vil nesten alltid være tanker og detaljer som ikke er skrevet i verktøyet, og hele overleveringen må derfor tas muntlig.

Gjennomføring og dokumentering av statusmøter

På statusmøtene bør man ha en gjennomgang av arbeidsoppgaver som ligger åpne. Både for å unngå at noe blir glemt, og for å sikre at de som er gjennomgått er lukket.

Statusmøtene loggføres i FAKS ved at man oppretter et manuelt innslag i loggen der man kan gjøre notater fra møtet.

Tiltak som blir besluttet i statusmøtet legges inn som oppgaver med ansvarlig for oppfølgingen.

Tidslinje

Start så snart som mulig med å legge punkter inn på tidslinjen. Spesielt viktig er det å få et tidlig fokus på bytte mannskaper i KO, samt varsling av nye mannskaper. Dette er viktig for å unngå at ledelsen i KO blir sittende for lenge, som kan gå utover kvaliteten på planleggingen. Det er også viktig å ha en god plan på ny utkalling av mannskaper, da tidspunktet man gjør dette på kan ha stor påvirkning på hvor mange som deltar.

2.3. Bruk av rollen «Operativ støtte»

Rollen operativ støtte skal kun benyttes ved tjenstlig behov. Ressurser som har denne rollen for eksempel i oppstarten av en hendelse, skal logge seg ut så snart de ikke lenger har en konkret oppgave i hendelsen. Tjenstlig behov i denne sammenheng betyr at man må ha direkte betydning for oppdragsløsningen.

2.4. Bruk av ETA

Man skal angi ETA etter når man antar man er fremme i KO, og ikke når man for eksempel vil være på depotet.

- logg inn i kartet og angi ETA
- les brief og savnetprofil, og forbereder deg
- melder ankomst når du er på oppmøtested og er klar for oppdrag

2.5. Opprettelse av ressurser

Det anbefales at man ikke oppretter ressurser før de er i KO.

Dersom man oppretter ressursene før de har ankommet KO, vil man miste oversikten over hvilke ressurser som faktisk er på plass og tilgjengelige for oppdrag.

Unntaket vil være der man velger å sende ressurser i søk før de har ankommet KO fordi de for eksempel er i nærheten av et punkt av interesse, eller dersom det er spesialressurser på vei til oppmøtested som IL-KO har spesiell interesse for å se også når de er på vei.

Hundeførere oppretter seg selv som ressurs når de ankommer KO.

2.6. Bruk av mannskap/lagledere for å opprette ressurser

Det anbefales å ha opplæring i å opprette ressurser for de mannskapene som innehar rollen som lagledere/hundeførere, slik at de kan bistå aksjonsledelsen med dette ved behov. At mannskapene selv gjør dette, vil kunne avlaste KO betraktelig.

Det er imidlertid viktig at man har gode rutiner på at laglederne ikke gjør dette før det er avklart med KO, ref. eget punkt om opprettelse av ressurser.

Ofte har mannskaper på vei til hendelsen og KO forskjellige ønsker og oppfatning av behovet i aksjonen. For eksempel at KO ønsker å benytte mannskaper med som kommer med ATV som vanlig fotmannskap. Dersom KO mister kontrollen over opprettelse av ressurser, kan det gå utover effektiviteten i søket.

2.7. Kommunikasjon med ressursene

Mye av informasjonen KO tidligere fikk via Nødnett vil i dag loggføres automatisk i verktøyet. For eksempel når en ressurs starter søk og avslutter et søk. Dette er med på å avlaste KO. Det er imidlertid viktig å påpeke at verktøyet ikke skal erstatte god kommunikasjon med ressursene i søk. Verktøyet må brukes sammen med Nødnett, og ikke minst i dialog med mannskapene ansikt til ansikt.

Ressursleder vil ikke, til enhver tid, sitte og følge med på ressursoversikten. Det er derfor nødvendig at informasjon om bl.a. når ressursene er klare for nye oppdrag tas via nødnett, slik at man raskest mulig kan komme i gang med nye søk.

Når skal vi bruke nødnett og når er det nok at informasjonen kommer via verktøyet:

Kan tas via verktøyet

- Savnetprofil
- Starter oppdrag
- Avslutter oppdrag

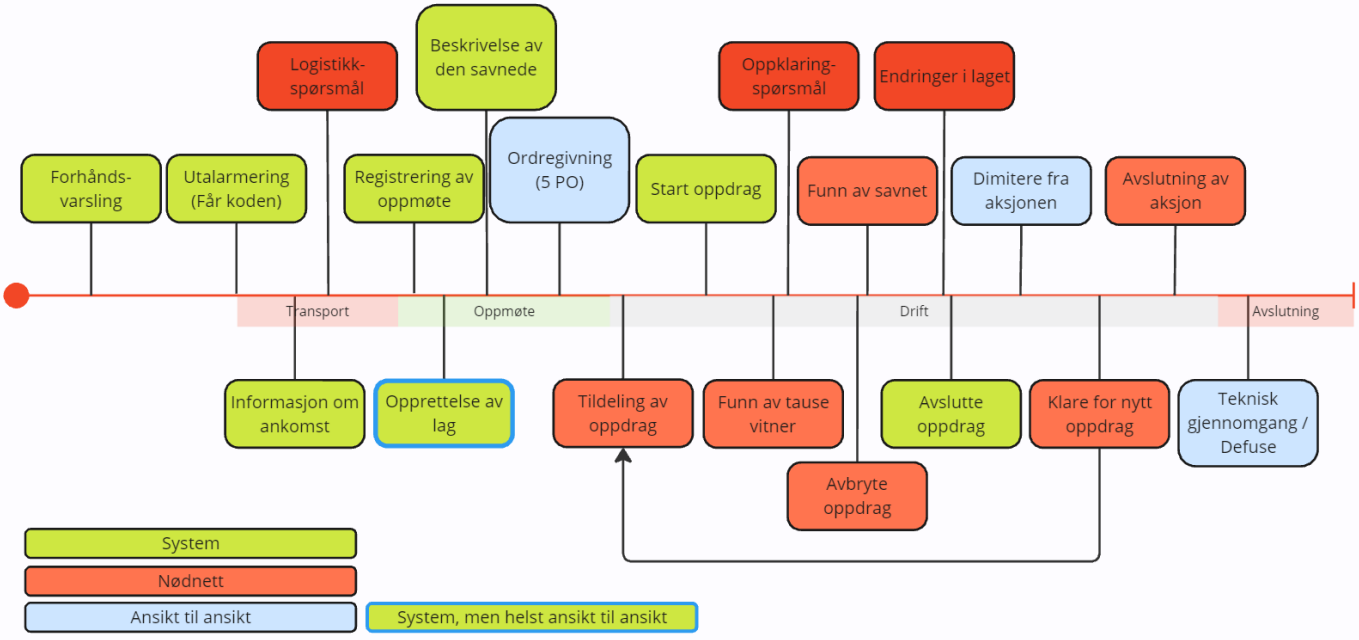
*Hva må tas på samband**

- Ledig for oppdrag
- Tildeling av nye oppdrag
- Avbrytning av oppdrag
- Alle typer funn
- Oppdatering av brief
- All annen tidskritisk info

** Man må ikke nødvendigvis gi hele meldingen via samband, men det er viktig å informere om, og få bekreftet at mannskapene har mottatt og lest informasjonen som er gitt via verktøyet.*

Ansikt til ansikt

- 5-punktsordre/oppmøte.
    - Selv om oppdraget grovt er beskrevet i FAKS er det viktig at leder på en god måte får frem sin intensjon med søket. Dette kan være vanskelig å få beskrevet på en god måte i briefen i verktøyet.
- Mannskaper som dimitteres fra aksjonen.
- Teknisk gjennomgang / defuse.

Skisse over kontaktpunkter mellom KO og mannskaper i søk

2.8. Opprettelse av oppdrag

Historisk har vi tegnet arealer og gitt disse som oppdrag. For å sikre rask og effektiv oppstart med fokus på ledelinjer og punkter bør oppdrag utarbeides og beskrives, uavhengig av elementer i kartet.

1. **Definer hva du ønsker utført**

   Hva er det neste vi bør gjøre for å finne den savnede?

2. **Avklar hvilken ressurs som er best egnet til å utføre det**
3. **Vurder hvilke kartverktøy du trenger for å illustrere oppdraget**

   Alt må ikke tegnes!

Bruk av feltet beskrivelse av oppdrag

For at ressursene i felt skal få best mulig forståelse for hvordan oppdraget skal gjennomføres er det viktig at man gir en skriftlig beskrivelse av oppdraget i beskrivelsesfeltet. Dette må gjøres uavhengig av om oppdraget blir gitt muntlig eller ikke.

Opprettelse av oppdrag uten bruk av kartfigurer

Det er mulig å opprette oppdrag uten å tegne figurer i kartet. Dette er spesielt relevant i oppstarten av en aksjon, og dersom man skal gi oppdrag til ressurser som skal søke av store områder, for eksempel helikopter.

Bruk av arealer til oppdragsformidling

Man bør etterstrebe å benytte andre kartelementer enn arealer for å formidle oppdrag.
Arealer benyttes først og fremst for arealsøk, men kan også brukes til å avgrense et område, for eksempel der det finnes mange stier eller andre detaljer. I slike tilfeller er det ikke hensiktsmessig å synliggjøre oppdraget med linjeverktøyet.

Det anbefales at man ikke oppretter oppdrag på alle arealer med en gang man har tegnet dem. Unntaket er de første arealene som skal søkes av med allerede tilgjengelige ressurser.

2.9. Tegning av arealer

Når man tegner arealer i kartet, er det viktig å ha et forhold til hvordan man gjør dette.

Det er også viktig at eventuelle arealer man tegner ikke er tilfeldige, men har utgangspunkt i statistikk, etterretning samt aksjonens fokus. Det anbefales derfor ikke at man har mannskaper som sitter hjemme og tegner arealer, uten at disse har deltatt i et møte med ILKO for å bli enige om hva som skal være fokus.

Søksarealer

Bruk i størst mulig grad naturlige avgrensninger som er synlige i terrenget for å sikre at man ikke bruker mye tid i kartet for å vite om man er innenfor søksområdet. De statistiske ringene skal ikke benyttes som avgrensninger.

Et areal bør også ha et homogent terreng. Det vil si for eksempel kun skogsområder eller kun bebygd område. Man bør også være oppmerksom på høydeforskjellen innenfor et areal. Dette gjør det enklere å prioritere hvilke ressurser som skal søke området, og sikrer et mest mulig effektivt søk.

Man bør også ha et aktivt forhold til størrelse på søksarealene. Alle typer ressurser må kunne søksarealet innen 2 timer. Ressurser som kan søke større områder på kortere tid gis heller oppdrag bestående av flere arealer

Regioner

Regioner benyttes i formell søksplanlegging for å gruppere flere arealer. Disse skal ikke benyttes for å gi enkeltoppdrag. Dersom det er behov for å gi oppdrag som går over et større område enn det de ordinære søksarealene må man sette sammen flere søksarealer til et oppdrag. Se også neste avsnitt for andre måter å tildele oppdrag på.

Regioner får ikke navn automatisk, og gis løpenummer REG A, REG B osv.

2.10. Oppdragsgivning

Når man gir oppdrag er det viktig at ILKO får frem intensjonen med oppdraget.

2.11. Sporing av alle mannskaper

Sporing starter automatisk når man trykker at man er Mannskap.

Selv om ikke alle bruker appen aktivt under søket, er det fortsatt ønskelig at alle er logget inn i hendelsen, og har på sporing.

2.12. Dimittering av mannskaper

Mannskaper dimitterer seg selv fra aksjonen når de forlater KO/aksjonen, ikke når de for eksempel reiser hjem fra depotet. Dette er viktig for å unngå at man har personen i mannskapsoversikten som ikke er tilgjengelige for aksjonen.